

ШАРАСАТ

№11(35), 18.11.2024

1996 ЖЫЛДЫҢ 22 НАУРЫЗЫНАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

ИЗДАЕТСЯ С 22 МАРТА 1996 ГОДА

ҚОЗЫБАЕВ ОҚУЛАРЫ – 2024 ҚАЗАҚСТАН ЖӘНЕ УАҚЫТТЫҢ ЗАМАНАУИ СЫН - ҚАТЕРЛЕРІ

Солтүстік Қазақстан университетіне Манаш Қозыбаев есімі 2003 жылы берілген болатын. Содан бері университет қабырғасында ғалымның халқына сіңірген қызметі және шығармаларын таныту мен насихаттау, ұлы тарихшының рухына тағзым ету мақсатында жыл сайын «Қозыбаев оқулары» өткізіліп тұрады. Биыл Қозыбаев оқулары «Қазақстан және уақыттың заманауи сын қатерлері» тақырыбында өрбіді.

Шараның сәтті өтуіне Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек өз тілегін жолдады. Сондай-ақ Солтүстік Қазақстан облысы әкімі атынан құттықтауды өңір басшысының орынбасары Жүсіп Рахатұлы жеткізді. Университетіміздің Басқарма Төрағасы-Ректор Ербол Исақаев та өз лебізін білдірді.

Халықаралық конференция деңгейінде өткен шараға еліміздің түкпір-түкпірінен қонақтар келіп, кейбір шетелдік ғалымдар ойтұжырымдарын онлайн форматта тарқатты. Салтанатты жиында т.ғ.д., Ахмет Байтұрсынұлы атындағы ҚӨУ профессоры Аманжол Күзембаев пен т.ғ.д., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ профессоры Тілеген Садықовқа «М. Қозыбаев

атындағы Солтүстік Қазақстан университетінің Құрметті профессоры» атағы берілді. Сондай-ақ Түрік еліндегі ф.ғ.к., Кастамону университетінің профессоры Орхон Сөйлемезге Акамедик Манаш Қозыбаевтың медалі табыс етілді.

Халықаралық конференция алдында студенттер арасында «Манаш Қозыбаевтың шығармашылық мұрасы» атты эссе байқауы өткізілген болатын. Байқауға елуден астам студент қатысты. Қазылар алқасы ғалымның шығармашылық әлеміне үңіліп, өздерінің көзқарастары мен ойтұжырымдарын жасаған үміткерлердің арасынан үздіктерді таңдап алды. Үшінші орынға үш студент орнықты. Олар – Тарих, құқық және экономика факультетінің

стеденттері Темірлан Сералиев пен Жұлдыз Шайпина және болашақ педагог Мираслава Пригоженко. Екінші орынды педагогикалық факультеттің 2-ші курс студенті Аяжан Әшімова мен болашақ журналист Екатерина Офан лайық деп танылды. Бірінші дәрежелі дипломмен Тарих, құқық және экономика факультетінің студенті Салтанат Қоспанова марапатталды.

«Қозыбаев оқулары» шарасы барысында арнайы көрме ұйымдастырылып, концерттік бағдарлама көрсетілді.

**Айсәуле Сәлімова,
«Журналистика
және әулеуметтік ғылымдар»
кафедрасының 3-ші курс
студенті.**

17 НОЯБРЯ - МЕЖДУНАРОДНЫЙ ДЕНЬ СТУДЕНТА

Құрметті студенттер!

Сіздерді Халықаралық студенттер күнімен шын жүректен құттықтаймын! Жастар – еліміздің ертеңі. Университет қабырғасында алған білімдеріңіз бен тәжірибелеріңіз болашақта сіздерді биік шыңдарға жетелейді деген сенімдемін. Әр қайсыңыз өз салаңызда үздік маман атанып, қоғамға, елге абыройлы қызмет етіңіздер.

Университетіміз әр қайсыңыздың толыққанды білім алып, тұлғалық дамуыңызға барынша жағдай жасап, қолдау көрсетуді өзінің басты міндеті санайды. Білім алушылар мен тұлғектеріміздің әрбір жеңісі, әрбір жетістігі біз үшін мақтаныш.

Каждый из нас в свое время был студентом. И это, несмотря на смену эпох, всегда особенный статус. Высшее образование видоизменяется, но постоянной остается миссия вузов: не просто дать че-

ловеку профессию, но и подготовить его к большой жизни. Адаптивность, способность критически мыслить и находить решения в самых разных обстоятельствах – это те навыки, без которых сложно представить выпускника высшего учебного заведения.

Начала, положенные Kozubayev University как в образовательных программах, в том числе междуна-

родных, в содружестве с Университетом Аризоны, так и в социальной и воспитательной политике, дают свои плоды. Наши студенты, как в период обучения, так и после выпуска, показывают великолепные результаты во всех сферах. И здесь закономерно хочется сказать: так держать, ребята! Со своей стороны Северо-Казахстанский университет и дальше готов поддерживать инициативы студенческой молодежи, направляя на эти

цели все возможные средства и ресурсы.

Білім жолында биік белестерді бағындырып, армандарыңыз ақиқатқа айналсын. Сіздерге мықты денсаулық, жігер мен шығармашылық шабыт тілеймін!

Ербол Исакаев,
Председатель Правления -
Ректор
НАО "СКУ"
им. М. Козыбаева"

МАНАШ КОЗЫБАЕВ – УЧЕНЫЙ-ПАТРИОТ

В СКУ им. М. Козыбаева состоялась традиционная Международная конференция "Козыбаевские чтения", а также Неделя качества. Подробные репортажи с сессий и дискуссионных площадок читайте в следующем номере газеты "Парасат". В контексте минувших событий важно вспомнить главного героя - Манаша Козыбаева. Вашему вниманию глубокий аналитический материал, подготовленный Л. Гривенной, посвященный жизни и фундаментальным трудам великого исследователя.

У драгоценного камня – огромное количество граней. С какой стороны не взгляни – представляется новая сторона, сияющая ослепительным блеском. Сегодня мы, в очередной раз обращаясь к научному наследию М. Козыбаева, открываем новые грани его творчества.

Каждый из нас, кто в той или иной мере соприкоснулся с миром науки, понимает, насколько этот мир требует самопожертвования, трудолюбия и постоянного «горения». Огонь в душе исследователя может быть завораживающим и согревающим, обжигающим и ранящим, тлеющим и остывающим.

Академик Манаш Козыбаев до конца своей жизни оставался, говоря образным языком, не с «искоркой» в душе, а с «реактором», который и согревал, и зачаровывал, и освещал путь, и подпитывал энергией других людей. В воз-

расте 70 лет он был ученым, не только полным идей, но и активно их реализующим.

Он - автор около 800 научных и научно-популярных работ, в том числе 30 монографий, свыше 50 коллективных трудов, учебников и учебных пособий на русском и казахском языках. Наиболее известны широкому кругу читателей его труды: «Казахстан: арсенал фронта» (Алма-Ата, 1970), «Золотой фонд партии. Из опыта кадровой политики КПСС» (Алма-Ата, 1973), «История и современность» (Алма-Ата, 1991), Труд во имя Победы (Алма-Ата, 1995), «Казахстан на рубеже веков: мышления и поиски» в 2-х кн. (Алматы, 2000) и др. Он руководил разработкой фундаментальных академических трудов по истории Казахстана. Его труды изданы в России, Китае, Турции, Коре, США, Иране и многих других

странах.

Круг его научных интересов можно сравнить с многоцветьем весеннего луга. Начав свой профессиональный рост с изучения вклада Казахстана в Победу Советского Союза в Великой Отечественной войне, он постоянно расширял круг своих интересов. Со временем ему удалось создать целостную картину истоков казахского народа, его уникальности и нелегкой судьбы в XX столетие.

Но то, что объединяет и делает его взгляды единым целым – это патриотизм. Через все его научное творчество красной нитью проходит истинная любовь к своему народу и Отечеству. В его работах слышится и боль потерь, и неприимность к несправедливости, и гордость за достижения, и вера в лучшее будущее казахского народа.

(Продолжение на стр. 5)

ҚАЗАҚСТАН – Өңірлік білім беру хабы

ҚР Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек Мақсұт Narikbayev University-де «Қазақстан – өңірлік білім беру хабы» тақырыбында дәріс өткізді. Министр Қазақстандағы жоғары білімді дамыту және осы саладағы халықаралық ынтымақтастық туралы баяндады.

Саясат Нұрбек министрліктің еліміздегі халықаралық университеттердің кампустарын салу үшін жағдай жасай отырып, Қазақстанды ірі академиялық хабқа айналдыруды жоспарлап отырғанын атап өтті. Ол

биылғы жылы Қазақстанға оқуға 30 мыңға жуық шетелдік студент келгенін айтты. «Біз халықаралық университеттерді тартатын осындай экожүйені құра отырып, Қазақстанды академиялық орталық ретінде дамытуға ұмтыламыз. Мемлекет жер учаскелерін бөліп, басқа да ынталандыру шараларын ұсына отырып, бұл бастаманы жанжақты қолдайды, бұл еліміз үшін экономикалық тұрғыда тиімді шешім болмақ», - деп атап өтті министр.

ҚОЗЫБАЕВ УНИВЕРСИТЕТІ ҮЗДІКТЕР ҚАТАРЫНДА

«QS World University Rankings: Asia 2025» рейтингі нәтижелерін жариялады. Биыл оған 25 елден 984 университет, соның ішінде Қазақстанның 35 жоғары оқу орны үздіктер қатарына кірді.

Рейтингтік агенттігінің мәліметтері бойынша, өткен жылмен салыстырғанда 22 қазақстандық жоғары оқу орны өз беделін жақсартқан. Солардың бірі – М.Қозыбаев атындағы университет. ЖОО-ның академиялық тұрғыдан және жұмыс берушілердің беделі, жарияланым белсенділігі бойынша көрсеткіштері жоғары.

Рейтингінде Қозыбаев университеті Қазақстанның үздік 35 жоғары оқу орындарының қатарына кіріп қана қоймай, ұжымның бірлескен күш-жігерінің арқасында 521-540 орынға орныққан.

QS агенттігінің рейтинг-

тері әлем бойынша ықпалды деп танылады. Бұл рейтингте үздік университеттердің қызметін объективті және толық сипаттайтын 11 көрсеткіш пайдаланылады. QS өңірлік директоры Сергей Христоролюбов атап өткендей: «Қазақстандық жоғары оқу орындарын рейтингтерде одан әрі ілгерілету үшін негізгі мүмкіндіктердің бірі материалдық және материалдық емес ынталандырулар жасау және академиялық жазу дағдыларын дамыту арқылы оқытушылар мен қызметкерлерді ғылыми зерттеулерге тарту болып табылады».

"Репутация SKU им. М. Козыбаева продолжает укрепляться в международных академических сообществах и сообществах работодателей. Среднее значение расчётных показателей нашего университета растёт в каждом индикаторе рейтинга.

Одной из основных задач для дальнейшего продвижения университета в рейтинге является вовлечение преподавателей и сотрудников в научные исследования, увеличение публикационной активности ученых, участие в международных научных коллаборациях, повышение научной производительности. Трансформация, которую сейчас проходит наш университет в рамках стратегического партнёрства с Университетом Аризоны, будет движущей силой для достижения этих задач. Мы с уверенностью смотрим в будущее и готовы к новым вызовам. Эта уверенность поддерживается и тем, что Казахстан из года в год существенно наращивает репутационные показатели. Высокое качество образовательной среды остаётся главным конкурентным преимуществом казахстанских вузов".

Ербол Исакаев,
Председатель Правления - Ректор
SKU им. М. Козыбаева

МЫ БУДЕМ ПОМНИТЬ ВАС ВСЕГДА...

На 61 году ушла из жизни Галлямова Светлана Владимировна, старший преподаватель кафедры «Германо-романская филология».

Бесконечно преданная своему делу, добрая, чуткая, проникательная, с прекрасным чувством юмора, высочайший профессионал своего дела, она пользовалась огромным авторитетом и в

коллективе, и среди студентов. Мы выражаем искренние соболезнования семье и друзьям Светланы Владимировны.

Большой материал, посвященный памяти Светланы Владимировны, выйдет в следующем номере газеты "Парасат".

ШЕТЕЛДІК ПРОФЕССОРЛАР ТӘЖІРИБЕЛЕРІМЕН БӨЛІСЕДІ

Нурлияна Абдулла Лили Вавжинец және Фатима Сиди – Малайзиядағы Путра университетінің PhD докторы. Бұл университет 17 факультет пен тоғыз ғылыми-зерттеу институтының базасында инженерия, медицина ғылымдары, экономика, менеджмент, білім беру, тілдер және коммуникация саласында білім береді. Қозыбаев университетінде олар инженерия және сандық технологиялар факультетінің педагогтары үшін біліктілікті арттыру курсының өткізеді. Нурлияна Абдулла Лили студенттерді оқытады және заманауи технологиялар мен мультимедиялық құралдарға арналған ПОҚ үшін ашық дәріс оқыды.

Польшаның Познаньдағы ең ірі жоғары оқу орындарының бірі – жаратылыстану ғылымдары университетінің профессоры Чубак

«Экономика, есеп және қаржы» кафедрасына ынтымақтастық құру үшін келді. Ол Польшадағы университет 17 факультет пен тоғыз ғылыми-зерттеу институтының базасында инженерия, медицина ғылымдары, экономика, менеджмент, білім беру, тілдер және коммуникация саласында білім береді. Қозыбаев университетінде олар инженерия және сандық технологиялар факультетінің педагогтары үшін біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру. Дипломдық және магистрлік жұмыстарға басшылық етуді де жүзеге асырмақ.

Шетелдік ғалымдар бір ай бойына бірлескен конференциялар мен семинарлар өткізіп, әрі қарайғы ынтымақтастық бағыттарын пысықтауды көздейді.

Зарина Макшаева,
«Медиаорталық»
редакторы.

ҚАУЫМДАСТЫРЫЛҒАН ПРОФЕССОРЛАР ҚАТАРЫ ТОЛЫҚТЫ

ҚР ҒЖБМ ғылым ламасы бойынша С. Сейфуллин ат. Қазакласындағы сапаны агротехникалық университетінің ғалымдарымен бірлескен жобаға жетекшілік бағыты бойынша «қауымдастырылған профессор» ғылыми атағын Күлбарам Баязитоваға берді.

Күлбарам Нұрғалиқызы «Азық-түлік қауыпсіздігі» кафедрасының доценті, ауыл шаруашылығы өнімдерінің бәсекеге ылымдарының кандидаты. Жергілікті университетте 22 жыл қызмет атқарып келеді. Оның агроөнеркәсіптік саласындағы ғылыми еңбектері мол. Ол 2021 жылдан бері «Қазақстанның әртүрлі табиғи-климаттық аймақтары үшін бейімделген ресурс-энергия үнемдейтін және цифрлық технологияларды қолдану негізінде сүтті мал шаруашылығында күтті-бағу, азықтандыру, өсіру және өсімін молайту технологияларын әзірлеу» бағдар-

«Сүтті малға арналған Премикс» өнертабысы бойынша еуразиялық патент алды. Оның жетекшілігімен ҚР АШМ және Дүниежүзілік банктің «Ауыл шаруашылығы өнімдерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру» жобасы аясында «Бесқұдық» ЖШС-де «Асыл тұқымды және өнімді қойлардың сапасын арттыру», «СҚО жағдайында қорғалған топырақтағы көкөніс дақылдарының өнімділігі мен сапасының факторларын оңтайландыру» жобалары енгізілді.

Күлбарам Баязитова еліміздің АӨК дамуына қосқан зор үлесі үшін «Ауыл шаруашылығы саласының үздігі» медалімен марапатталған.

МАНАШ КОЗЫБАЕВ – УЧЕНЫЙ-ПАТРИОТ

(Начало на стр.2)

Академика М. Козыбаева всегда отличала активная гражданская позиция, и даже в советское время, диктовавшее свои жесткие правила, он поднимал наиболее острые проблемы, касающиеся сохранения национальной самобытности казахского языка и культуры, развития нации в целом, привлекал к дискуссии о духовном развитии нации авторитетных представителей творческой и научной элиты Казахстана. Правда, которая бросала тень на высшее руководство страны, ставила ее авторов в ряд неблагоденствующих людей, которых государство наказывало за «оплошность». В книге «Золотой фонд партии», написанной в 1973 году в соавторстве с Зоей Голиковой, отмечалось, что движение кадров в республике проводится сверху, из центра. Фактически кадровая политика находилась в стагнации, когда секретари обкомов не менялись по 20-25 лет. Монографию запретили и изъяли. В итоге М. Козыбаев получив партийный выговор, был отлучен от исследовательской работы и вынужден перейти в Алма-атинский зооветеринарный институт на педагогическую работу, где историков не выпускали.

Попытка вскрыть пороки стагнирующего общества и их искоренить была властью пресечена. Расправа над книгой отбила в дальнейшем у исследователей желание заниматься кадровой проблематикой в республике.

Однако трудности не сломили ученого. Он продолжал активно работать. В 1986 году М. Козыбаеву было присвоено звание заслуженного деятеля науки казахской ССР. Поистине широкие возможности изучения неизведанных пластов истории Казахстана открылись перед ученым в период перестройки. В 1988 году он стал директором Института истории, археологии и этнографии, где и

трудился до конца своих дней. Этот период деятельности для ученого был самым плодотворным, так как он работал уже не один, а с командой увлеченных исследователей-единомышленников. Это: К. Байпаков, К. Нурпеисов, Б. Тулепбаев, М. Асылбеков, В. Галиев, П. Белан, О. Исмагулов, К. Акишев, Ж. Абылхожин, К. Алдажуманов, Т. Савельева, Ж.Т. аймагамбетов, К. Пищулина, С. Ажигали, Э. Валиханов, И. Ерофеева, С. Мажитов, Б. Сужиков, С. Жакишева и многие другие. О каждом из них можно много отдельно говорить.

История стала действенным инструментом в формировании национального самосознания и духовного возрождения казахского народа в период ломки старой и создания новой системы общественных ценностей. С обретением независимости Казахстана новые горизонты открылись перед отечественной исторической наукой. Она вышла из своих чисто академических рамок и активно стала участвовать в становлении новых мировоззренческих позиций. Начало перемен в общественной жизни выдвинуло на первый план исторические исследования, свободные от идеологизации, европоцентризма, классового подхода и партийности. За период независимости историческая наука подняла огромный пласт отечественной истории ранее не востребованной и забытой. Ликвидация «белых пятен» в истории Казахстана, изучение национально-освободительного движения и казахской государственности, определение места и роли Казахстана в мировом пространстве Евразии способствовали формированию исторического сознания и поступательному развитию общества. Глубокое изучение исторических процессов было направлено на сохранение политической стабильности, духовного единства и межэтнического согласия.

Свои взгляды о роли исторической науки в формировании гражданского патриотизма М. Козыбаев обосновал в связи с формированием общенациональной идеи: «В качестве общенациональной идеи, которая должна обеспечить нормальное функционирование общества, выдвинута идея упрочения гражданского мира и межнационального согласия, идея национального и общенационального, общеказахстанского патриотизма. Всемерно подчеркивая идею общенационального патриотизма, на наш взгляд, следует шире и глубже исследовать истоки казахского национального патриотизма, ставшего составной частью менталитета народа. Мы особо подчеркиваем этот аспект потому, что казахский народ несет особую ответственность в формировании общеказахстанского патриотизма, общенациональной идеи упрочения гражданского мира и межнационального согласия».

В то же время, ученый понимал, что крайний патриотизм, граничащий с шовинизмом, недопустим. В рецензии на работу Президента Н. Назарбаева «На пороге XXI века» он отмечал: «Следует сказать, что национальные интересы не являются предметом купли и продажи, а любовь к национальному не должна перерасти в оголтелый национализм. Совершенно прав автор, когда он считает этнопопулизм вирусом на здоровом теле нашего общества».

В ряде своих работ М. Козыбаев, объясняя истоки генезиса, выделял два вида национализма: воинственный и оборонительный. В первом случае - национализм близок шовинизму и имеет разрушительный, агрессивный характер, во втором - близок патриотизму, так как защищает интересы своего народа и имеет позитивное значение.

(Продолжение на стр. 9)

ЧТО ЗНАЧИТ БЫТЬ СТУДЕНТОМ?

ТЯЖЕЛО В УЧЕНИИ, ЛЕГКО В БОЮ

Почему учеба в вузе это радость, восторг, а иногда даже слезы?

Быть студентом — настоящий путь взросления, наполненный сложными решениями и важными открытиями. Как научиться совмещать личные амбиции с требованиями учебы и что стоит за этим временем, знают только те, кто прошел или проходит этот путь.

В старших классах мы все ставим перед собой выбор, выбор, от которого зависит вся наша жизнь. Люди решают, кем они хотят стать в будущем: кто-то выбирает педагогику, кто-то медицину, а некоторые, как и я, решают поступить на журналистику. Когда я только поступала, я представляла свою будущую жизнь примерно так: съемки, интервью, бешеный темп жизни, красивые репортажи и активные действия. В голове крутились образы успешных журналистов, с их поездками по всему миру и яркими карьерными взлетами. В целом, благодаря Козыбаев Университи и его студенческому телевидению, получилось примерно так, как я и хотела.

Как и многие студенты, я столкнулась с дисциплинами, которые казались мне странными для будущего журналиста. Например, зачем нам, будущим журналистам, физкультура? На первый взгляд, этот предмет не имеет отношения к нашей специальности, но, со временем, я поняла, что это просто часть учебной программы. Студенческая жизнь — это не только

обучение по специальности, но и возможность развить навыки, которые окажутся полезными в повседневной жизни.

Студенческая жизнь — это и время, когда можно встретить людей, которые станут друзьями на всю жизнь. Лекции, семинары, общие проекты, даже совместные переживания на экзаменах — все это помогает не только в учебе, но и в личностном росте. Ты учишься работать в команде, делиться идеями и помогать другим. Это настоящая школа жизни, которая научит быть не только профессионалом, но и хорошим человеком.

Так что быть студентом — это не только о лекциях и экзаменах. Это путь, который мы выбрали сами, и главное пройти его до конца. Не обращать внимания на мелочи и трудности, ведь если постараться, можно преодолеть всё. Организованность, умение планировать время, а иногда и физическая выносливость для долгих съемок и интервью.

Екатерина Ильина,
студентка группы Ж-23

История Международного дня студента началась в 1939 году в Чехословакии, когда нацистские силы жестоко подавили студенческие выступления против оккупации страны. В память о погибших студентах, а также об их стремлении к свободе и правде, 17 ноября было объявлено днем студенческой солидарности. Позже этот день стал символом борьбы за справедливость и права студентов по всему миру.

Сегодня, несмотря на то что исторические события далекого прошлого могут казаться неактуальными, этот праздник напоминает нам о важности единства студентов, их решимости и ответственности.

МИР СВОБОДЫ И ЗНАНИЙ

Когда человек слышит слово «студент», у него обычно возникает образ молодого человека с рюкзаком, горой конспектов и неизменным недосыпом. Конечно, порой это оказывается очень близко к действительности. Однако, нужно смотреть глубже изнанки. Ведь за этим привычным образом скрывается целый мир — яркий, порой хаотичный, но всегда насыщенный. Итак, что значит быть студентом?

Студенчество — это билет в мир новых возможностей. С первых дней учёбы ты словно оказываешься в открытом океане знаний, где лекции, семинары и проекты становятся твоими кораблями. Это время, когда ты открываешь не только учебники, но и самого себя.

Здесь ты впервые понимаешь, что значит принимать решения самостоятельно: ходить ли на пару в 8 утра или поспать ещё час, начать готовиться к экзамену за месяц или в ночь перед ним? Студенческая свобода манит, но она же учит ответственности.

Искусство выживания

Легенды о студенческом бюджете — это не миф. Кто, если не студент, способен приготовить полноценный ужин из макарон, кетчупа и творческой смекалки? Жизнь учит креативу: растянуть стипендию на месяц, найти дешёвый билет домой или договориться с соседями по общежитию о совместной уборке.

А ещё — **бесконечное изобретательство**: как найти 20 минут, чтобы поспать между лекциями, или как списать так, чтобы не заметил даже сосед.

Друзья, которые становятся семьёй

Студенчество — это люди. Те, кто разделяет с тобой успехи и провалы. Кто делит последнюю шоколадку во время подготовки к зачёту. Кто приходит к тебе в 3 часа ночи с криком: «Я всё забыл, помогай!» Эти люди становятся не просто друзьями, а твоей второй семьёй. Именно с ними связаны самые яркие моменты, которые спустя годы ты будешь вспоминать с ностальгией.

Студенчество — это не просто этап, это целая эпоха. Это время открытий, ошибок, свершений и смеха. Это сложная, но захватывающая глава жизни, которую хочется читать снова и снова.

Роман Битюков,
студент группы Ж-24

ТЕҢГЕ – ТӘУЕЛСІЗДІК СИМВОЛЫ

Байрақ, елтаңба, әнұран елдігімізді танытатын нышандар болса, төл теңгеміз мемлекетіміздің дербестігі мен ұлттық бірегейлігінің символы болып табылады. 1993 жылы енгізілген теңге Қазақстанның егеменді мемлекет ретінде дамуына және қаржы жүйесінің нығаюына зор үлесін қосып келеді. Теңге тек экономикалық қана емес, сонымен қатар мәдени және тарихи құндылыққа да ие. Отыз бір жыл тарихы бар теңгенің даму белестері арқылы оның мемлекеттің экономикалық, саяси, әлеуметтік өміріндегі маңызын түсіне түсеміз.

Ұлттық валюта қолданысқа енгізілген қарашаның 15-сі бүгінде «Ұлттық валюта» күні ретінде белгіленген. Егемендік туының желбірегеніне екі жыл ғана болған кезде Қазақстан қаржы жағынан да ешкімге тәуелді болмау керек деген мақсатпен заманның қиынқыстауына қарамастан, өзінің жекеменшік ақша айналымын енгізді. Бұл бүгінде мақтанышпен еске алатын оқиға.

Ұлттық валюта теңгенің атауы орта ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің ақша жүйесінен алынған. Теңге сол заманда-ақ сауда мен зат алмасуда қолданылған негізгі өлшем бірліктерінің бірі болған-тын. Осы тарихи атауды қайта жаңғырту – Қазақстанның ұлттық құндылықтарға деген құрметі мен тарих сабақтастығын білдіреді.

Теңгенің құндылығы экономика-

лық тұрғыда ғана емес, сонымен қатар мәдени және рухани тұрғыда да маңызды. Оның дизайны Қазақстанның тарихын, мәдениетін және рухани мұрасын бейнелейді. Ұлттық валютаның безендірілу нұсқаларындағы номиналдарда қазақ халқының бірегей ұлдарының бейнесін орнықтырудың өзіндік мәні бар. Ондағы әл-Фараби, Абылай, Абай, Жамбыл, Сүйінбай, Шоқан, қай-қайсысы болмасын қазақты ұлт ретінде, дербес елдің халқы ретінде көргісі келген тұлғалар. Ол бейнелер қазақстандықтарды ұлттық мақтанышқа бөлеп, жас ұрпаққа тарихи тұлғалардың ұлтты дамыту жолындағы қызметтерін үлгі етті.

Қазақстанның тәуелсіздік нышаны болып табылатын теңге дизайны мен номиналдары бірнеше рет өзгертілді. Бұл өзгерістер ұлттық валютаның қоғамның сұранысы

мен экономикадағы динамикалық өзгерістерге бейімделуін көрсетеді. Теңге номиналдарының өзгерісі инфляция деңгейіне, экономикалық өсімге, сондай-ақ қолма-қол ақша айналымының қажеттіліктеріне байланысты жүзеге асырылып отырылатындығы белгілі.

Соңғы жылдары Қазақстанда жоғары номиналды банкноттар айналымға енгізілуде. 2022 жылы 20 000 теңгелік жаңа банкнот пайда болды, бұл – инфляция мен өмір сүру деңгейінің өсуіне байланысты жүзеге асқан шара. Сонымен қатар, Ұлттық банк ескі банкноттарды жаңаларымен алмастыруды жалғастыруда. Жаңа банкноттардың дизайны мен уәдесіздік элементтері жетілдіріліп, халықаралық стандарттарға сай келетіндей етіп жасалған.

(Соңы 8-бетте)

Наши выпускники ПУТЬ В ПРОФЕССИЮ: УЧИТЕЛЬ

Жан Шарипов, выпускник нашего университета. Сейчас он работает в сфере образования и на этом поприще успел отлично себя показать. Что толкает людей на нелегкую учительскую тропу и как сохранить на ней любовь к профессии и вдохновение, узнаем непосредственно у нашего героя.

Расскажите, какую специальность вы окончили?

- Я выпускник Северо-Казахстанского государственного университета по специальности основы права и экономики, окончил в далеком 2009 году. Моя карьера началась ещё в студенческие годы, когда я решил проходить практики и стажировки, чтобы набраться опыта. Это дало мне серьёзное преимущество, когда я окончил университет и стал искать работу.

Как ваша учёба в СКГУ повлияла на вашу карьеру?

- Учёба в вузе дала мне крепкий фундамент знаний и практических навыков, что оказалось крайне полезным. Мы изучали предметы, которые позволили мне хорошо понять основы моей профессии. Я

также участвовал в общественных мероприятиях, где мы работали в командах, а это важно для любой карьеры. Преподаватели очень помогли мне с выбором направления, и я благодарен за их поддержку.

Какие моменты во время обучения вы считаете самыми важными для своего успеха?

- Самыми важными были практика и участие в конференциях. Я старался проходить стажировки, которые позволяли мне применять теорию на практике. Это помогло развить мои презентационные и аналитические навыки. Ещё один важный момент — это связи и знакомство с будущими коллегами и работодателями, которые я приобрёл на различных мероприятиях и ярмарках вакансий.

(Продолжение на стр.8)

(Начало на стр.8)

А были ли сложности, и как вы с ними справлялись?

- Конечно, были. На первых курсах я испытывал трудности с пониманием некоторых дисциплин, и приходилось прилагать много усилий, чтобы справиться. Но я научился не бояться обращаться за помощью к преподавателям и однокурсникам, что действительно помогло. Я также понял, как важно уметь организовывать своё время и ставить приоритеты — это пришло с опытом и было очень полезно на первом месте работы.

Чем вы сейчас занимаетесь?

- Сейчас я работаю в Высшем колледже имени Мағжана Жұмабаева преподавателем основы права и экономики, а также являюсь председателем цикловой методической комиссии социально-политических дисциплин.

Как вы считаете, насколько образование влияет на успех в карьере?

- Образование, безусловно, влияет на успех в карьере, но его роль сложнее, чем просто наличие диплома или набора знаний. Оно часто открывает двери и формирует важные навыки, но успех в карьере зависит и от других факторов: гибкости, умения находить решения, и адаптироваться к изменениям.

Какие достижения в своей работе вы достигли в области

образования?

- Я активно поддерживаю студентов и преподавателей в подготовке к экзаменам, создании учебных материалов, разработке презентаций и эссе. Могу помочь с анализом сложных концепций, что позволяет учащимся быстрее осваивать материал и развивать навыки критического мышления. Отмечен благодарственными письмами, грамота и сертификатами от КГУ «Управления образования акимата СКО».

Какие советы вы бы дали нынешним студентам, чтобы они максимально использовали время обучения в университете?

- Учёба в университете — лишь часть вашей образовательной жизни. После выпуска вам придётся постоянно развивать навыки и следить за новыми трендами. Стремитесь не просто изучать материал, но и развивать навыки самостоятельного поиска и обработки информации.

Спасибо вам за интересную беседу. Мы желаем вам дальнейших успехов в карьере и уверены что вы будете достигать все новых вершин.

- Большое спасибо за добрые слова! Мне было приятно обсудить такие важные темы с вами. Успехов и вдохновения вам во всех начинаниях, а я всегда рад помочь!

Екатерина Давыденко,
студентка группы
PR-Ж-21

(Басы 7-бетте)

Әлемнің банкнот коллекционерлерінің тәуелсіз бірлестігі болып табылатын Халықаралық банкнот қоғамдастығы жыл сайын интернет-дауыс беру арқылы жылдың ең үздік банкнотын таңдайтындығы белгілі. Дәл осы қоғамдастық «2011 жылғы ең үздік банкнот» атағын 2012 жылы Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған номиналы 10 000 теңгелік ескерткіш банкнотына берген болатын. Келесі жылы да Ұлттық Банктің «Қазақ Елі» сериясынан номиналы 5000 теңгелік банкноты екінші рет «2012 жылғы ең үздік банкнот» атағын иеленді. Ал Түркі жазба ескерткішіне арналған, номиналы 1 000 теңгелік «Күлтегін» ескерткіш банкнотына берілген үшінші, «2013 жылғы ең үздік банкнот» атағы Тәуелсіз Қазақстан жылнамасындағы тарихи маңызды сәт болды. IBNS марапатының тарихында бір елдің банкноттары қатарынан үш мәрте жеңіске жетуі – бір-ақ рет болған жайт (Канада мен Швейцария банкноттары екі реттен үздік атанған).

Теңге – тек төлем құралы ғана емес, ол қазақ халқының тәуелсіздікке қол жеткізуінің және елдің егемендігін нығайту жолындағы жетістіктердің көрінісі. Ол – Қазақстанның халықаралық аренадағы дербес мемлекеттігі мен экономикалық бірегейлігінің белгісі, әрі елдің рухани, мәдени құндылықтарының тұтастығын сақтаушы.

Бүгінде ұлттық валютамыз теңге – тәуелсіз елдің теңгесі де тәуелсіз болуы керектігінің айқындайтын дәлел. Егеменді еліміздің болашағы жарқын болуы үшін төл теңгеміздің қадірін әрбір азамат білуге міндетті.

Нүргүл Ахметова,
«Журналистика»
және әлеуметтік ғылымдар»
фақедрасының оқытушысы.

МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ «КОЗЫБАЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ 2024: КАЗАХСТАН И СОВРЕМЕННЫЕ ВЫЗОВЫ ВРЕМЕНИ»

МАНАШ КОЗЫБАЕВ – УЧЕНЫЙ-ПАТРИОТ

(Начало на стр.2,5)

В формировании национального самосознания огромное место занимала проблема казахской государственности. Манаш Кабашевич научно доказал право казахского народа на национальную государственность, так казахи являлись одним из древних народов Евразии. Ученый проделал большую работу по определению роли и места страны в мировом пространстве и ее перспектив развития.

Он доказал, что антиколониальные восстания периода протектората России в Казахстане являются звеньями одной цепи – борьбы за национальную независимость казахского народа, где восстание 1916 года является ее апогеем.

Благодаря его работам, широкой общественности стали известны преданные забвению имена лидеров либерально-национальной интеллигенции. Были реабилитированы имена Алихана Букейханова, Ахмета Байтурсынова, Макжана Жумабаева, Мыржакыпа Дулатова, Мухамеджана Танышпаева, Мустафы Шокая и др. Более того, с них были сняты большевистские ярлыки – «контрреволюционеры», «алашординцы», «националисты». Позиция либеральной интеллигенции в восстании 1916 года сейчас заслуженно вошла в историю как «тактика разумного компромисса», а не трусость ее лидеров и их предательство по отношению к народу. Выступая против участия казахского народа в восстании 1916 года лидеры алашского движения, понимая его обреченность, пытались, «подобно беркуту, защищающему птенцов», спасти жизни юных казахов. Карательная политика царизма в Семиречье получила название «потитики выжженной земли», куда было направлено карателей больше, чем вооруженных сил на завоевание этого региона на протяжении по-

чти трех столетий.

Скорбью и болью проникнуты страницы истории насильственной коллективизации в Казахстане, воссозданной в работе «Коллективизация в Казахстане: трагедия крестьянства» (Алма-Ата, 1991) на основе новых архивных документов М. Козыбаева и его коллег, ученых-историков – К. Алдажуманова и Ж. Абылхожина. «Великим бедствием», сравнимым с джунгарским нашествием были названы авторами годы силовой седентаризации кочевников, а голод начала 1930-х годов – «геноцидом» казахского народа, так как он унес жизни 1.750 тысяч казахов, составивших 42% всего казахского населения. Шокировал «неприкрытой» правдой широкую общественность документальный фильм: «Великий джуг» о проведении силовой коллективизации в Казахской степи, снятый при участии Манаша Козыбаева. Не оставили равнодушными ни одного зрителя кадры о голодоморе, каннибализме, миграции казахов за пределы своей родины, джуге и звучавшая фоном знаменитая песня, записанная нашим земляком (с. Богдановка, недалеко от Благовещенки, Жамбылского района Северо-Казахстанской области) Кожабержен-жырау в период казахско-джунгарских войн, долгое время считавшаяся народной, «Елим-ай!» («Родина моя!»), которая стала символом скорби казахского народа периода «Ақтабан шубырынды» – «Великого бедствия». Освещение этой темы в новом свете будило в сознании казахского народа протест и стрем-

ление к консолидации и сохранению своего собственного «Я».

Беззаконие во времена сталинских репрессий и депортаций народов в Казахстан освещаются в трудах М. Козыбаева как позорные страницы советской истории. Горечь невосполнимых потерь лучших сынов казахского народа во времена массовых репрессий 1930-х годов слышится со страниц его работ.

Являясь образцом патриотизма, М. Козыбаев органически в себе сочетал уважительное отношение и к другим народам. Благодаря организации исследовательской работы М. Козыбаевым, в 1998 году вышел коллективный труд казахстанских историков: «Депортированные в Казахстан народы: время и судьбы». Казахский народ с сочувствием отнесся к представителям различных национальностей (корейцам, полякам, немцам, чеченцам, карачаевцам, балкарцам и др.), невольным оказавшимся в Казахстане и нашедшим впоследствии здесь свою вторую родину. Депортированные народы – обездоленные, униженные, оказавшиеся в тяжелых условиях, потерявшие близких и нажитое имущество люди, нашли сочувствие и поддержку у местного населения. Авторы книги осудили неправомерные действия высшего руководства страны по насильственному переселению народов в Казахстан и еще раз обратили внимание на характерные черты ментальности казахского народа: гостеприимство, доброту, толерантность. Это те качества, которыми стоит гордиться и их сохранять. Напоминанием о недопущении подобного отношения служат монументы и памятники жертвам политических репрессий и день памяти, который отмечается официально ежегодно – 31 мая. В Петропавловске такой памятник находится около драматического театра им. Н.Ф. Погодина.

(Продолжение на стр.14)

Қозыбаев университетін түрлі мамандық бойынша жыл сайын бірнеше жүздеген түлек бітіріп, өңірдің кадр мәселесін шешуге үлкен үлес қосуда. Газетіміздің «Біздің түлек» айдарында жас болса да мансаптың биігінен көрініп үлгерген Ербақыт Амантайұлы туралы сөз тарқатпақпыз.

Ербақыт Амантайұлы Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университетін журналист мамандығы бойынша 2003-2007 жылдары бакалаврлық білім алып, магистрлік дипломын 2018 жылы қорғады. Оның журналистік кәсіпке жүрек қалауымен келгені белгілі. Мектеп қабырғасында жүріп,

болашақтың жоспарын құрған жеткіншек артында өшпес мұра қалдырған Абай, Мағжан, Мұқағали Мақатаев, Мұхтар Әуезов сынды бабалардың еңбектерін оқып, оларды үлгі тұтып, ел азаматы болуды армандайды. Азаматтықтың астарында журналистік мамандықты тандап, жергілікті университетке оқуға түседі.

Өңірдің бұқаралық ақпарат құралдары саласында кадр мәселесі күрмеле басталғаны сезіліп, мәселені шешу үшін М. Қозыбаев университетінде журналистер дайындайтын бөлім ашылған болатын. Алдыңғы екі жылы бөлімге 4-5 студенттен ғана қабылданса, 2003 жылы 14 студентпен орта толған. Сол топта біздің кейіпкеріміз де білім алған.

Шығармашылық шабыт пен ізденіс болмаса, бұл мамандықтың тізгінін ұстау оңай емес. Ербақыт Амантайұлы бұл кәсіпке баулынды кейінге шегерудің қажеті жоқ екендігін түсініп, тәжірибе беретін ортаны табады. Ол қазіргі «Қызылжар» телеарнасы болатын, оның әкімшілігі болашақ журна-

лист-студенттерге жартылай жалақымен еңбек шартына отыруды қолға алған кез.

Ербақыт Амантайұлының телеарнадан басталған еңбек жолы кейін газет, радио, интернет парталында жалғасып, бүгінде оны конвергентті журналист десек, асыра сілтегендік емес. Жаңашылдыққа жаны құмар жан қайда қызмет атқарса да өзінің креативтілігін көрсетіп жүреді. Телеарна табалдырығын аттаған сәттен-ақ өзінің авторлық бағдарламасын қолға алған. Телеарналық жобасы – «Станция 2030» аталады. Бағдарлама аудиториясы жастар болғандықтан түсірілім кезінде көптеген қиындық туындап жатса да, мойымайды. Қинала жүріп – ысылады, ысыла жүріп – шеберлігі шыңдалады. Бұл, әрине, еңбекке бейім, мақсаты анық адамның жетер жеңісі. Сонымен қатар, қазақша және орысша эфирге шығып тұрған «Біздің қаланың көшелері» атты бағдарлама да өзекті тақырыптарды қозғап, танымдық де-

ректерді де ұсынып тұрған.

Ербақыт Амантайұлының алғашқы тырнақалды мақалалары университеттің «Парасат» газетінде жарық көрген. Адам өзінің күйбең тіршілігін ғана күйттемей, айналасына назар аударып, қоғамның түйіткілді мәселелерін көре білуінің өзі журналиске тән қасиет. Оны далада қайыр сұрап жүрген қазақ жігітінің өмір салты ойландырып, қоғамдық

проблема көтерген кезде 1-ші курстың студенті ғана болатын. Әлгі бейбақтың сұхбат беруге келісімін алу үшін өзінің түскі асқа қалдырған соңғы ақшасын санап бергенін бүгінде күле еске алады. Сөйтіп адам тағдыры туралы өзінің алғашқы сараптамалық мақаласын дүниеге әкелген.

Отаншылдық отбасынан басталады. Ербақыт Амантайұлы әулеттің үлкен немересі болғандықтан әжесінің тәрбиесінде өскен. Әжесі сүйіспеншілігін ғана емес, өмірлік тәжірибесін, ақыл-парасатын да сіңіруге тырысқан. Анасы сурет өнеріне жақын болса, әкесі кітапты көп оқитын жан болыпты. «Әкемнің том-том кітаптарды жалықпай оқитынына қызығатын едім» деген кейіпкеріміз әр жақынының бойындағы асыл қасиеттерге еліктеп, өзіне үлгі тұтып, өсіп-өнген. Бүгінде өзі әке болып, ұрпақ тәрбиесімен айналысып отыр.

(Соңы 11-бетте)

ШӘКЕННІҢ ШЕДЕВРЛЕРІ

Кино әлеміне шолу

Ұлттық киноның тарихын Шәкен Аймановтан бастауға негіз бар. Біріншіден, биыл Шәкен Кенжетайұлына 110 жыл толып отыр, екіншіден, оның көптеген туындысы қазақ кино өнерінің классикасына айналған. Соның ішіндегі «Тақиялы періште», «Алдар Көсе», «Атаманның ақыры» сияқты фильмдер Шәкен Кенжетайұлының кино индустрия бағытын әр қырынан танытқан талант иесі екендігін көрсетеді.

Шәкен Кенжетайұлы дағы» Хлестаков, Қозы әртістік өнерді театрдан Көрпеш-Баян Сұлудағы» бастаған тұлға. Ол 1933 Қодар сияқты бірнеше жылдан бастап Мұхтар образ сәтті шыққан. Ал Әуезов атындағы қазақ кино әлемінде Шәкен драма театрында жұмыс Айманов 14 фильм істеп, жүзден астам рөлді түсіріп, 20-дан астам ді сомдаған. Соның ішінде «Асауға тұсаудағы» Петруччио, «Ревизор-

(Соңы 11-бетте)

ОРНЫН ТАПҚАН АЗАМАТ

(Басы 10-бетте)

Балаларының анасы, зайыбы Эльмира Мамбетқызымен оттасқанына 17 жыл болыпты. Бір шаңырақтың астында мүйіздері қарағайдай екі журналистің өмір сүруінің өзі отбасылық ерекшелік. Ерлі-зайыптылар бір институтта, тіпті бір курста оқып, жоғарғы оқу орнын бітірер жылы шаңарақ көтерген. Зайыбы Эльмира Каленова республикалық «Қазақстан» телеарнасының солтүстіктегі меншікті тілшісі.

Ербақыт Амантайұлының қызметтен бөлек, әуесқойлық әрекеттерін білудің де сәті түсті. Бала кезде футбол ойнынына құмар екенін білдік. «Футболист болсам ғой» деген арман әлі күнге дейін көкірегінде сақтаулы. Бүгінде кәсібін басқа арнаға бұрса да, теңбіл доптың құдіретіне сатқындық жасаған емес. Футбол алаңына шықса, делебесі қозатын кездерді өмірінің бір бақытты сәттері ретінде көреді. Осыдан бірер жыл бұрын аға-інілерімен бірге футбол командасын құрып, облыстық, республикалық отбасылық жарыстарда өнер көрсеткендерін де сағынышпен еске алады. Футболдан алшақ жатқан екінші әуесқойлығы – омарташылық. Бұл кәсіпке неге қызықты екен деген ой кейбіреудің санасында туындары анық. Шығармашыл адамның әлемін неше түрлі қиял-әрекеттер билейді екен. «Біріншіден, ара денсаулыққа пайдалы. Екіншіден, араның тіршілігі қызық әлем. Аралар ұжыммен өмір сүреді. Оларды басқарған аналық араның рөлі жоғары. Егер ол міндетін дұрыс орындай алмаса, орнына басқа ара сайланады. Яғни біздің мемлекеттік құрылымға ұқсастығы бар», дейді Ербақыт Амантай.

Шындығында, біздің санасыз мақұлық көретін жәндіктердің әлеміндегі «тіршілікке бағыну» фалсафасы қандай тереңде жатқан түсінік?! Соны түсінген кейіпкерге қандай баға беруге болады? Оқыған-тоқығаны мол зиялы жан дегенге сай келеді. Ербақыт Амантайұлының санасы жүйрік, ойы терең екендігін көре білген адамдар оған ғасыр тарихы бар «Солтүстік Қазақстан» газетінің тізгінін ұстатып кеткен. Ербақыт Амантайұлы өз әңгімесінде өмірлік жолында бағыт-бағдар беруге жолыққан тәлімгерлерін Алланың берген сыйы деп тарқатты. Профессор, ғалым Зарқын Тайшыбай мен қарымды қалам иесі Бақыт Мұстафиннен білім алып, танымал журналист-басшылар Кәрібай Мұсырман мен Жарасбай Сүлейменовтың шекпенінің астында мамандықтың қыр-сырына қаныққан.

Ербақыт Амантай бүгінде халық аманатын арқалап, облыстық маслихаттың депутаты қызметін де атқарып жүрген азамат. Қолынан келген мүмкіндікті қалт жібермей, көмек сұрағандарды арқасымен сүйеу оның болмысы, қалыптасқан мінезі. Бұл бағытта да талайдың алғысын алары сөзсіз.

**Қарақат Аманжол,
«Журналистика және әлеуметтік ғылымдар»
кафедрасының 2-ші курс студенті.**

ШӘКЕННІҢ ШЕДЕВРЛЕРІ

(Басы 10-бетте)

Айманов театрда киноға ауысуының себебін жеткізген ерекше туынды. Фильмнің басты кейіпкері Тәйтішов тәніммен сүйемін, бірақ ол кино сияқты қалың көрерменге жетпейді. Спектакль бір театрда жүреді, әрі кетсе бірнеше театрда қойылуы мүмкін. Ал фильмді мындаған адам көреді», – әр өнердің құдіретін өз орына қойып берген.

Шәкен Кенжетайұлының әзіл туралы айтқан цитаты көптің құлағында. «Әзіл – дейді ол – ауырдың үстімен, жеңілдің астымен өтетін көпір». Ол комедиялық туындылары арқылы қоғамдағы өрескел әрекеттерді әшкерелеп, адами және ұлттық құндылықтарды жоғалтуға бағыт көрсетеді.

Экранға шыққанына жарты ғасыр болған «Тақиялы періште» фильмі әлі күнге дейін көрерменін еш жалықтырмайды. Тақиялы періште – Аймановтың қазақ қоғамына махаббатпен отбасылық құндылықтарды дәріптеген фильмі. Тақиялы періште. Кеңес заманында түсірілген қазақ комедиясы.

Фильмдегі бар қызық «Еркекке жалғыз өмір сүруге болмайды, оның қасында анасы, жоқ дегенде әйелі болуы қажет», – деген сөзден басталады. «Тақиялы

періште» – қазақ кино өнерінің шедеврi. Ол

ұлттық болмыс пен дәстүрлерді юмормен жеткізген ерекше туынды. Фильмнің басты кейіпкері Тәйтішов Тайлақтың образы арқылы қарапайым қазақ отбасыларының өмірі шынайы әрі көңілді түрде бейнеленген. Әмина өмірзақованың ана бейнесін шебер ойнап, өз кейіпкерінің сезімі мен ішкі күйзелістерін сенімді жеткізіп, көрерменнің жүрегіне әсер етеді.

Алдаркөсе – қазақ ауыз әдебиетінің кейіпкері, ақылды айлакердің, зерделі қудың жиынтық бейнесі. Алдаркөсе өзінің асқан айлакерлігі арқылы мұратына жетіп отырады. Оның мақсаты – сараң байды, пайдакүнем саудагерді, озбыр ханды, т.б. әжуа ету. Алдаркөсе әділетсіз билік иелерінен қиянат, қорлық көрген қарапайым халықтың өкілі. Бұл кейіпкер талай режиссердің нысанына айналып келеді. Бірақ Шәкен Айманов түсірген Алдардың жөні бөлек. Алдар-Көсе рөліндегі Шәкен Аймановтың шеберлігі халық ертегісін қазіргі кезбен байланыстырып, әрі Алдардың көзқарасын, тәлім-тәрбиесін бүгінгі күннің түсінігімен жеткізе білуі. Актердің өте шынайы ойыны экраннан Алдардың өзін көргендей әсер қалдырады.

(Соңы 12-бетте)

ШӘКЕННІҢ ШЕДЕВРЛЕРІ

(Басы 10, 11-бетте)

Шәкен Айманов соңғы түсірген фильмі – «Атаманның ақыры» атты фильм көрермен қауымның жылы лебізіне ие болды. 1965 жылы түсірілген фильм Шәкен Аймановтың режиссерлік мансабындағы ең үздік туындысы. Мұнда күрделі тарихи кезенді бейнеленген. Фильмдегі басты рөлдерді атақты әртістер Асанәлі Әшімов және Нұрмұхан Жантөрин сомдап, көрермендердің жүрегінен жол тапты.

«Атаманның ақыры» фильміндегі басты кейіпкер Қасымхан Шадияровтың рөлін Асанәлі Әшімов сомдайды. Актер кейіпкерін өте терең және шынайы жеткізе білді. Шадияров – нағыз патриот, адал чекист, және фильм барысында оның міндетіне адалдығы мен жанқиярлығы айқын көрінеді. Әшімовтің ойыны кейіпкердің ішкі тартысын, ауыр шешімдерін және кәсіби парызын терең түсіндіріп, көрерменге ерекше әсер қалдырады. Оның суыққанды, бірақ әділетті тұлғасы фильмнің эмоционалдық орталығы болып табылады. Атаман Дутовтың рөлін сомдаған актер Владислав Стрельчик өз кейіпкерін нанымды етіп шығарған. Ол өз мүддесі үшін ештеңеден тайынбайтын қатал, бірақ харизматикалық тұлға ретінде бейнеленеді. Актер атаманның айлакерлігін және билікке деген шексіз құмарлығын сәтті жеткізген. Режиссер көмекші кейіпкерлердің де рөлін ұтымды сомдаған. Әрбір кейіпкердің мінез-құлқы, шешімдері және оқиғаларға деген реакциясы фильмге шынайылық пен эмоционалдық тереңдік қосады. Олар арқылы күрделі тарихи кезеңнің атмосферасы мен сол заманғы адамдардың өмірі мен құндылықтары дәл көрсетіледі.

Шәкен Аймановтың қазақ мәдениетіне қосқан үлесі ұшан-теңіз. Оның әрбір туындысы қазақ халқының рухани әлемін байытып, ұлттық өнердің биік деңгейге көтерілуіне ықпал етті. Бүгінде оның есімі Қазақфильм киностудиясына берілген және ол қазақ киносының шоқжұлдызы болып қала береді. Бұл қазақ киносының негізін қалаған ұлы тұлға Шәкен Аймановтың өмірі мен шығармашылығына арналған шағын шолуымыз болды. Оның мұрасы әлі талай ұрпақтың өнер мен мәдениетке деген сүйіспеншілігін оятары сөзсіз.

Айгерім Маралова,
«Журналистика
және әлеуметтік ғылымдар»
кафедрасының 3-ші курс студенті.

ЙОГА ДЛЯ ВОССТАНОВЛЕНИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО РАВНОВЕСИЯ: КАК ПОЗЫ И ДЫХАТЕЛЬНЫЕ ПРАКТИКИ ПОМОГАЮТ СТУДЕНТАМ СПРАВЛЯТЬСЯ С НЕГАТИВНЫМИ ЭМОЦИЯМИ

Эмоциональный стресс стал неотъемлемой частью студенческой жизни. Постоянная учебная нагрузка, экзамены, дедлайны, а также личные проблемы могут вызывать тревогу, усталость и даже депрессию. В таких условиях крайне важно поддерживать эмоциональное равновесие, чтобы эффективно справляться с жизненными трудностями. Одним из лучших методов самопомощи в борьбе с негативными эмоциями является йога. Эта практика помогает не только улучшить физическое здоровье, но и гармонизировать психоэмоциональное состояние, восстанавливая баланс и внутреннюю спокойствие.

Йога — это не только физические упражнения, но и целый комплекс практик, направленных на восстановление психоэмоционального состояния. Исследования показывают, что йога способствует снижению уровня стресса и тревожности, улучшению настроения и общему эмоциональному состоянию. Йога активизирует парасимпатическую нервную систему, которая отвечает за восстановление и расслабление, и помогает снизить уровень стресса. В результате этого усиливается выработка эндорфинов — гормонов счастья, которые улучшают эмоциональное состояние и повышают настроение. Практика йоги также способствует лучшему соединению тела и сознания, что помогает студентам осознавать свои эмоции и управлять ими эффективно.

Одним из важнейших элементов йоги являются дыхательные практики (пранаяма),

которые играют ключевую роль в восстановлении эмоционального равновесия. Дыхательные упражнения влияют на нервную систему, замедляя её активность и снижая уровень тревожности. Практики, такие как диафрагмальное дыхание, дыхание через нос или уджайи (дыхание «победителя»), помогают расслабиться и обрести внутренний покой. Например, диафрагмальное дыхание улучшает кровообращение, успокаивает нервную систему и уменьшает беспокойство. Также полезной является медитация и практика внимательности (mindfulness), которые помогают стать более осознанными и внимательными к своему состоянию, что способствует большему эмоциональному балансу.

Некоторые позы йоги особенно эффективны для снятия стресса и улучшения эмоционального состояния.

(Продолжение на стр.13)

ЙОГА ДЛЯ ВОССТАНОВЛЕНИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО РАВНОВЕСИЯ: КАК ПОЗЫ И ДЫХАТЕЛЬНЫЕ ПРАКТИКИ ПОМОГАЮТ СТУДЕНТАМ СПРАВЛЯТЬСЯ С НЕГАТИВНЫМИ ЭМОЦИЯМИ

Разнообразие асан позволяет выбрать оптимальные упражнения в зависимости от текущего эмоционального фона.

Позы для расслабления:

Шавасана — поза лежа, в которой происходит полное расслабление тела и ума. Она помогает снять напряжение и успокоиться.

Баласана — поза ребёнка, которая способствует расслаблению спины, шеи и помогает уменьшить стресс и тревогу.

Позы для повышения уверенности и силы:

Тадасана (поза горы) — укрепляет осанку, повышает уверенность и помогает сосредоточиться.

Врикшасана (поза дерева) — улучшает баланс и уверенность в себе, укрепляет тело и помогает почувствовать гармонию.

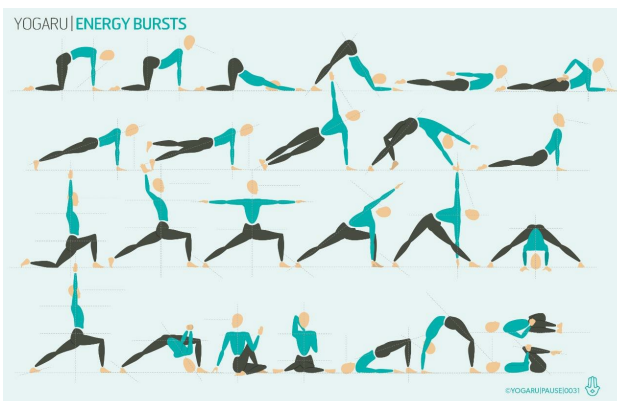
Уттанасана (наклон вперёд) — поза, способствующая расслаблению и снятию напряжения с спины.

Позы для раскрытия груди и улучшения дыхания:

Каменный мост (Сету Бандхасана) — улучшает дыхание, раскрывает грудную клетку и способствует расслаблению.

Супта Бадха Конасана — помогает улучшить кровообращение и раскрывает область грудной клетки.

Выбор поз зависит от того, какие эмоции студент испытывает в

данный момент. Позы для расслабления помогают снять стресс, а позы, направленные на раскрытие груди, улучшат дыхание и придадут уверенности.

Регулярная практика йоги позволяет студентам улучшить концентрацию, снизить уровень тревожности и повысить физическое и психоэмоциональное здоровье. Йога помогает улучшить осанку и общую физическую форму, что благоприятно сказывается на работоспособности. Кроме того, йога способствует долгосрочному снижению уровня стресса. Студенты, которые практикуют йогу регулярно, замечают улучшение сна, более высокий уровень энергии и общую гармонию в жизни.

Для студентов с плотным графиком важно найти способы интегрировать йогу в повседневную жизнь. Даже если у вас ограничено время, можно начать с коротких практик, например, 10-15 минут в день. Начинайте с про-

стых поз, таких как Тадасана или Шавасана, чтобы познакомиться с основами.

Практикуйте дыхательные упражнения, такие как Уджайи или Нади Шодхана, чтобы снять стресс и тревогу в моменты напряжения.

Можно выполнять йогу прямо перед сессией или во время перерывов между занятиями.

Для тех, у кого мало времени, есть короткие комплексы йоги, которые занимают всего 10-15 минут и могут быть выполнены даже в общежитии или в перерыве между парами.

Йога является мощным инструментом для восстановления эмоционального равновесия и борьбы с негативными эмоциями, с которыми сталкиваются студенты. С помощью поз и дыхательных практик можно эффективно снизить уровень стресса, улучшить настроение и восстанавливать внутренний баланс. Включив йогу в свою жизнь, студенты могут повысить свою работоспособность, улучшить качество жизни и научиться справляться с любыми эмоциональными трудностями. Начав практиковать йогу, вы не только укрепите тело, но и сможете достичь гармонии в душе.

**Мадина Хайрболды,
Мерей Женис,
студенты ФИЭП, И(о)24к**

KOZYBAYEV UNIVERSITY – ҮЗДІКТЕР ҚАТАРЫНДА

Қозыбаев университетінің спортшылары тағы да жеңіспен қуантты. Петропавл қаласында өткен полиатлоншылардың Қазақстан Кубогына таласына еліміздің сегіз өңірінің спортшылары қатысып, біздің команда 2-ші орынға ие болды.

Ардагер спортшы әрі тәжірибелі жаттықтырушы Александр Наумовтың жетекшілігімен жарысқа қатысқан студенттеріміз алтын медальды иеленіп, жақсы нәтиже көрсетті. Никита Изотов ең мықты полиатлоншы атағын кезекті рет

қорғап, абсолютті біріншілікте жеңіске жетті. Сондай-ақ, Александр Наумовтың 54-рет ардагерлер арасында ҚР чемпионы атанғаны да ерекше мақтаныш. Сондай-ақ, Юлия Крец – екінші орынға, Ангелина Кудрявцева мен Аркадий Есман үшінші орынға орнықты. Kozybayev University-нің спорт клубы Қазақстан бойынша үздік атанды.

Алда жоғары оқу орындарының Универсиадасы тұр. Біздің команда онда да жеңіс тұғырынан көрінеді деген сенімдеміз.

МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ «КОЗЫБАЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ 2024: КАЗАХСТАН И СОВРЕМЕННЫЕ ВЫЗОВЫ ВРЕМЕНИ» МАНАШ КОЗЫБАЕВ – УЧЕНЫЙ-ПАТРИОТ

(Начало на стр.2,5,9)

Старые догматические подходы М.Козыбаев отбрасывает, давая оценку декабрьским событиям 1986 года в Алма-Ате: «В декабре 1986 года национально-освободительное движение вступило в новый этап своего развития. Оно было началом целой исторической полосы, завершившейся распадом Союза и провозглашением суверенитета республик... Русские декабристы разбудили последующее революционное поколение России. Казахские декабристы разбудили ото сна народы Прибалтики, Кавказа, Средней Азии. Они показали, что казахский народ — народ-борец, нация свободолобивая». В этих словах М. Козыбаева слышится гордость за смелость казахской молодежи, бросившей первой в Союзе вызов Центру.

М. Козыбаев в своих работах отстаивал интересы казахского языка и литературы. Он высоко оценивал роман-эпопею М. Ауэзова «Путь Абая». «Святым ханом Кене казахской литературы» назвал М. Козыбаев казахстанского писателя Ильяса Есенберлина, сумевшего развенчать мифы о номадах как о дикарях и варварах, всесторонне отобразить «всю палитру жизненных красок кочевой цивилизации». М. Козыбаев считает, что И. Есенберлину это удалось благодаря мужеству, таланту, истинной и глубокой любви к своему народу.

Ученый-гуманист, летописец народа, глашатай независимости так называли его и при жизни. М.К. Козыбаев внес огромный вклад в развитие исторической науки, формирование исторического сознания и чувства национального достоинства. Определяя грани феномена М. Козыбаева его соратники отмечали одну из них, это - всеобщая популярность, которая достигалась за счет сближения академической науки с народной средой. Салык Зиманов подчеркивал: «... преследуя задачу патриотического воспитания казахов на

опыте их собственной многовековой истории, академик М.К. Козыбаев часто излагает свое видение исторических процессов в «массовом», «народном» стиле, доступном и понятном массам».

Вместе с тем, ему был присущ еще один редкий талант – говорить и писать одинаково изящно, как на русском, так и на казахском языках. Будучи патриотом своего народа и страны, он рассматривал историю не с высоты родовой кочки, а далеко за рамками узконационального понимания, в контексте мировой истории. В его книге «Жұлдызым менің» («Моя звезда») – есть эссе «Я и история», где автор рассуждает о месте историка в скоротечном мире. Через призму истории, осмысление ее уроков человек сможет выполнить свое высшее назначение на земле. История в его понимании – это путь, пройденный предками, их победы и поражения, их дух, «который поддерживает нас в минуты испытаний». В целом, история, по мнению М. Козыбаева – святая наука.

Призывая сохранять преемственность поколений посредством знания правдивой истории, М.Козыбаев поддерживал чувство здравого критицизма и остерегал от следования конъюнктурному запросу и социальному заказу.

В последней статье «Монолог об Отчизне» М. Козыбаев называет период независимости Казахстана «эпохой возрождения», подчеркивает его закономерную связь с предыдущей историей, которая является составной частью истории мировой цивилизации. Он считает независимость главным достижением любого народа, так как она дает простор для реализации собственных программ и проектов. Последними его словами, в которых слышалась вера в лучшее будущее своего народа и Отечества были: «И поэтому независимость – наш главный лозунг, наш голубой флаг, наше будущее благополучие и счастье, наш наступающий светлый рассвет! Да

будет благословенна наша независимость, народ наш высок и крепок духом, народ Казахстана пусть будет великим, а само государство – процветающим и богатым. Пусть наша страна станет лучшей из многих, чтобы на нее равнялись другие страны и народы, дорогие друзья!».

М. Козыбаев мечтал уйти, исполнив свой долг перед народом. Всей своей жизнью и деятельностью он выполнил свою великую миссию. Как нельзя лучше сказал о М. Козыбаеве в поэтической форме Какимбек Салыков:

*Қырғыздың Манасы бар
Қазақтың Манашы
бар.
Егіз ел тарихы
бір,
Бітпеген жасы бар.
Қырғыздың Манасы
бар,
Елге ұран
қалған сөзі.
Қазақтың Манашы бар,
Тарихтың
тарланбозы.*

В наследство М. Козыбаев нам оставил свои труды и напутствия, которые сегодня имеют огромное значение в исследовании истории Казахстана и воспитании казахстанского патриотизма.

**Людмила Гривенная,
заведующая кафедрой «Ассамблеи народа Казахстана»**

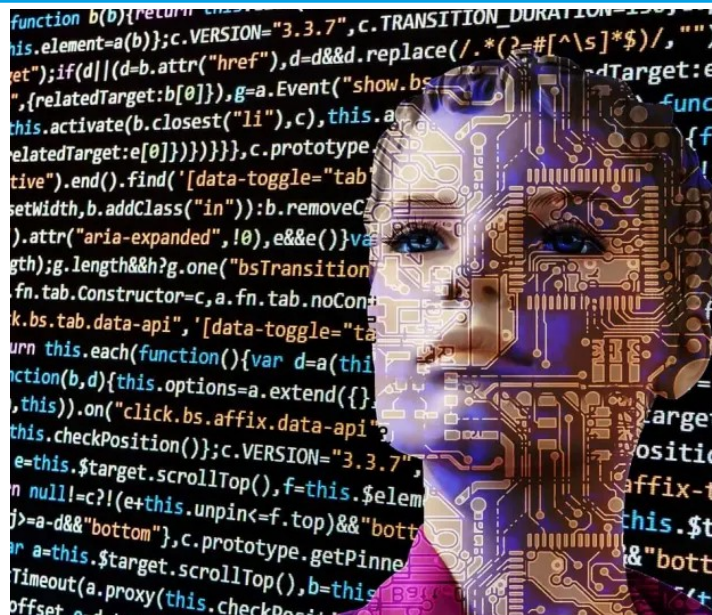
ЗАЧЕМ ЖУРНАЛИСТАМ ИСКУССТВЕННЫЙ РАЗУМ?

Сегодня инновационные технологии играют неотъемлемую роль в нашей повседневной жизни и любые новшества ярко привлекают внимание общества. Если ранее основным продуктом были механизмы и устройства, то в настоящее время главным «товаром» стала информация. Более того, поток информации продолжает стремительно расти, что, в свою очередь, способствует появлению новых инструментов для работы в медиа-пространстве. Одним из таких стал ИИ. Использование искусственного интеллекта помогает выявлять актуальные тренды, анализировать мнение пользователей в социальных сетях, прогнозировать реакцию на новые форматы и разрабатывать эффективные PR-стратегии. Более того, ИИ идеально подходит для создания персонализированных рекомендаций, которые соответствуют современным предпочтениям каждого конкретного пользователя. Таким образом, искусственный интеллект становится универсальным PR-инструментом в любой сфере деятельности.

Стоит отметить, что связь ИИ и PR несёт определённые последствия. Среди них присутствуют как риск возникновения зависимости от ИИ, отстранение от альтернативных решений, стереотип замены человека роботом, так и позитивные - простор для развития критического мышления, эффективное взаимодействие с целевой аудиторией, анализ современного рынка.

Успешные примеры связи ИИ и PR в практике имеются. Стоит вспомнить презентацию книги в городе Алматы, которую написали в рамках эксперимента. Пособие называется «Пресс-релиз от А до Я». Данный материал создан PR-специалистом и ИИ. Для автора написание книги совместно с машиной стало настоящим вызовом. 80% текста написала информационная машина, а автор Олеся Колесниченко исправила его на более доступный читателю язык. Многие умения данной технологии позволяют смотреть на вещи новым взглядом, но при этом не забывать и про свой авторский стиль. Также сегодня мы снова сделали шаг навстречу ИИ, ведь как нам рассказали ранее, телеканал Atameken Business уже внедрил новую технологию и уже 3 года в прямом эфире "работает" I-SanJ – первый виртуальный ведущий в Казахстане. Это роботизированный двойник известного актера Санжара Мади. Следом за ним появилась и цифровая веду-

щая на казахском языке – i-Sana. Канал стремится идти в ногу со временем.

Так, можно утверждать, что взаимосвязь между ИИ и PR в силу своего недавнего сотрудничества находится пока на раннем этапе. Каждое из этих направлений само по себе не имеет длительной истории, но среди общественности им обоим удалось вызвать огромный резонанс. Такое явление однозначно их связывает. Несмотря на то, что люди также продолжают делиться на два лагеря, где одни боятся необычных нововведений от ИИ, а другие с удовольствием пробуют себя в новых цифровых открытиях, взаимосвязь набирает обороты, ведь и мы сейчас говорим об этом, а значит вносим свой вклад в ее развитие.

Таким образом, можно сделать вывод, что применение ИИ как нового PR-инструмента в журналистике пока не достигло значительных успехов. Данная

технология всё ещё проходит этап адаптации в рамках традиционных медийных форматов. Это довольно тревожный сигнал, учитывая, что общество уже давно приспособилось к нейросетям и передовым технологиям визуализации, тогда как журналистика и связанные с ней PR-стратегии продолжают оставаться привязанными к устоявшимся стандартам, сложившимся за многие столетия. Пора бы уже понять, что ИИ – это не препятствие, это новый этап! Пока традиционные медиа не смогут гармонично внедрить ИИ в свою деятельность, они будут отставать от тех новых медиа, которые активно используют инновационные технологии. Журналисты и PR-специалисты должны не только освоить новые инструменты, но и научиться интегрировать их в уже существующие рамки без ущерба для качества и достоверности контента. Свою речь я хотела бы закончить словами создателя глобального проекта в области ИИ «NewsWyze», Али Техрани: "Журналисты должны индивидуально и коллективно участвовать в создании инструментов на основе ИИ. Если мы будем игнорировать изменения в технологиях, это сделают другие. Редакции должны обучать модели на собственных материалах и выигрывать от этого".

Екатерина Офан,
студентка группы PR-Ж-21

«ПАРАСАТ»
газеті

МЕНШІК ИЕСІ:

«Манаш Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы.

БАСПАҒЕР:

«М. Қозыбаев ат. СҚУ» ЖЕАҚ тарих, экономика және құқық факультетінің «Журналистика» кафедрасы.

БАС РЕДАКТОР:

Гүлгүл Түлешева.

ШЫҒАРУШЫ РЕДАКТОР:

Павел Притолок.

РЕДАКЦИЯ МЕКЕНЖАЙЫ:

15000, Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы, Мағжан Жұмабаев көшесі,
№ 6 оқу ғимараты, 215 кабинет, «Парасат» редакциясы, parasatmedia.ku@gmail.com.

Қайта есепке қою туралы Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің 2021 ж. 19 қарашадағы

№KZ73VPY00042947 куәлігі берілді.

Жарияланған материалдар редакцияның көзқарасын әрдайым көрсете бермейді.

Газет ай сайын шығады.

Таралымы: 10 дана.

Тапсырыс №202.

Газета
«ПАРАСАТ»

СОБСТВЕННИК:

Некоммерческое акционерное общество «Северо-Казахстанский университет имени Манаша Козыбаева».

ИЗДАТЕЛЬ:

Кафедра «Журналистика» факультета истории, экономики и права НАО «СКУ им. М. Козыбаева».

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Гүлгүл Түлешева.

ВЫПУСКАЮЩИЙ РЕДАКТОР:

Павел Притолок.

АДРЕС РЕДАКЦИИ:

150000, Северо-Казахстанская область, город Петропавловск, улица Мағжана Жумабаева, дом 114, учебный корпус № 6, кабинет 215, редакция «Парасат», parasatmedia.ku@gmail.com.

Свидетельство о постановке на переучёт №KZ73VPY00042947 выдано Министерством информации и общественного развития Республики Казахстан от 19 ноября 2021 г.

Опубликованные материалы не всегда отражают точку зрения редакции.

Газета выходит 1 раз в месяц.

Тираж 10 экземпляров.

Заказ №202.

ПАРАСАТ АНАТОЛИЙ СЛЕЗКО АТЫНДАҒЫ АУДИТОРИЯ АШЫЛДЫ

Университетте профессор, өнертану кандидаты, музыкант, ғалым, педагог Анатолий Ефимович Слезкоға (1941-2002) арналған атаулы аудитория ашылды. Өмірінің 23 жылын университетімізге арнап, ұстаздық етті, кафедраны басқарды, декан қызметін атқарды. Осы уақыт ішінде ол ондаған шығармашылық жобаларды іске асырып, өнертану саласында зерттеулер жүргізіп, сол арқылы облыстың және жалпы Қазақстанның мәдениетіне орасан зор үлес қосты.

«Мәдениет әлемі: өнер, ғылым, білім» атты республикалық ғылыми-тәжірибелік конференцияда әріптестері даңқты тәлімгердің еңбегін еске алды. «Біздің кафедра қызметкерлерінің жадында

мұндай тұлға мәңгілік есте қалмақ. Сондықтан бірден атаулы аудитория ашу туралы ой келді», – деді «Музыкалық пәндер» кафедрасының доценті Галина Колесникова.

Сондай-ақ, бұл күні А.Е.Слезконың ғылыми-педагогикалық мұрасын сақтауға арналған «Гармония жизни. Энергия музыки» атты ғылыми-әдістемелік мақалалар жинағының тұсаукесері өтті. Кітапта Анатолий Ефимовичтің ғылыми-зерттеу, әдістемелік және этнографиялық сипаттағы еңбектері ғана емес, сонымен қатар ол туралы естеліктер, фотосуреттері жинақталған.

Зарина Макшаева,

«Медиаорталық» редакторы.

Қымбатты оқырмандар!

Құрметті Kozuybayev University оқытушылары, студенттері мен қызметкерлері! Сіздерді ынтымақтастыққа шақырамыз. Бізге жоғары сапалы фотосуреттер мен адамдар жайындағы қызықты жазбаларыңызды, ғылыми ізденістеріңіз бен өзекті мәселелер туралы материалдарыңызды жіберіңіздер.

Дорогие читатели!

Уважаемые преподаватели, студенты, сотрудники Kozuybayev University приглашаем вас к сотрудничеству. Присылайте нам свои истории об интересных и выдающихся людях, актуальных событиях, материалы на злободневные темы, проиллюстрированные качественными фотографиями.